

Вежбање 10 – домаћи задатак из српског језика

Књижевност

127. Повежи наслове књижевних дела са историјским догађајима на које се та дела односе. По два дела односе се на исти историјски догађај.

Дела:

Историјски догађаји:

Мемоари Проте Матеје Ненадовића

Косовски бој

Смрт мајке Југовића (народна песма)

Цар Лазар и царица Милица (народна песма)

Први српски устанак

Почетак буне против дахија (народна песма)

Дневник Ане Франк

Други светски рат

128. У песми *Плава гробница* песник Милутин Бојић одаје почаст српским ратницима страдалим за време:

а) Првог српског устанка;

б) Другог српског устанка;

в) Првог светског рата;

г) Другог светског рата.

Заокружи слово испред тачног одговора.

129. У ком се књижевном делу приповеда о истом историјском периоду као и у *Мемоарима* Проте Матеје Ненадовића? Подвуци наслов тог дела.

Горски вијенац (Петар Петровић Његош)

Сеобе (Милош Црњански)

Бој на Мишару (народна песма)

Крвава бајка (Десанка Максимовић)

130. Попуни табелу.

Наслов дела и име писца	Књижевни род	Књижевна врста
<i>Поход на Мјесец</i> , Бранко Ћопић		
<i>Покондирена тиква</i> , Јован Стерија Поповић		
<i>Небо</i> , Стеван Раичковић		

131. Повежи линијама наслов књижевног дела са књижевним ликом из тог дела.

Један наслов је сувишан.

Горски вијенац

а) Благоје казанџија

Пилипенда

б) Пилип Бакљин

Све ће то народ позлатити

в) владика Данило

Живот и прикљученија

132. Попуни празна поља, као што је започето.

Име писца	Наслов дела	Назив врсте
Милош Црњански	<i>Ламент над Београдом</i>	поема
	<i>Све ће то народ позлатити</i>	
Коста Трифковић	<i>Избирачица</i>	
	<i>Очију твојих да није</i>	љубавна песма

133. Којој врсти припада свака од наведених кратких фолклорних форми
(загонетке пословице питалице изреке брзалице бројалице)?

А) Језик кости нема, али кости ломи.

Б) Док се мати роди, син по кући ходи.

(ватра и дим)

В) Чокањчићем ћеш ме, чокањчићем ћу те.

Г) Питали Турци Марка:

– Кажи нам Марко, тако ти вјере, за шта би се најрадије потурчио?

– За инат!

134. Прочитај одломак из песме *Женидба Милића барјактара*. Обрати пажњу на одлике народне баладе у наведеном одломку.

Како дође Милић барјактаре,
Он се спусти на меку постељу,
Док се спусти, он душу испусти.
Док дођоше кићени сватови,
Дотле с' Милић мртав належао;
Кад то вид'ли кићени сватови,
Наопако копља окренуше,
Наопако коло поведоше,
Жалостиву пјесму запјеваше;
Сабљама му сандук сатесаше,
Надацима раку ископаше,
Саранише Милић барјактара
Куда јарко смирује се сунце.

Коју одлику баладе препознајеш у наведеним стиховима?

а) фантастични елементи б) трагичан завршетак

в) јуначки подвиг

Заокружи слово испред тачног одговора.

135. Балада и поема су:

- а) епске песме;
- б) лирске песме;
- в) лирско-епске песме;
- г) врсте драме

Заокружи слово испред тачног одговора.

136. Прочитај одломак из једног дела Растка Петровића. Одреди којој књижевнанаучној врсти припада то дело.

Половином децембра, по пучини, приступасмо лагано тропима. Птице су се мењале, наилазили смо на рибе које излећу из мирног, зеленог или азурног мора, а покоји брод, који је пролазио хоризонтом, био је за нас – догађај! Ноћу се за бродом вукла фосфорна река, свако вече, што смо били даље на југу, све светлија. Читава звездана кола одскакала су од брода, и губила се у води Велике светле кугле, као запаљене буктиње и као сунца, бежале су такође од нас. Узбудљиво је било гледати у тај млечни пут који се вукао за бродом. Остављасмо са стране невидљива Канарска острва. Велика кола била су све ближе на хоризонту; са друге стране, појављивао се Јужни крст. То беше сасвим: друго небо.

Овај одломак припада _____.

137. Прочитај одломак. Одреди којој књижевнанаучној врсти припада дело из којег је узет одломак.

За крај, рећи ћу нешто о Гали. Те жене сам се одувек клонио, немам разлога да то кријем. Први пут сам је срео у Кадакерасу, 1929. године, на међународној изложби која је одржана у Барселони. Дошла је са Полом Елијаром, са којим је тада била у браку. Становао сам код Далија, километар далеко од Кадакераса, места у коме су они одсели. Дали ми је узбуђено саопштио: „Стигла је једна божанствена жена!“

(Луис Буњуел, *Моја лабудова песма*)

Ово је одломак из:

- а) путописа;
- б) дневника;
- в) биографије;
- г) аутобиографије.

Заокружи тачан одговор.

138. Прочитај одломак и одреди којој књижевнаучној врсти припада део из којег је преузет одломак.

25. 10. 1944.

Дан почиње поново блистав и леп.

Пакујем своје прње и полако излазим на обалу. Пре тога још обилан доручак који се састоји од масти, хлеба, ... мармеладе и кафе. Говори се да хлеба понестаје, јуче га није било, но уместо тога много масти и живинског меса у кутијама. Ноћас поново интересантан разговор са Фипом. Недалеко од нас, у јужном правцу, митраљеи и пушчана паљба, између њих две детонације.

Овај одломак припада _____.

139. Напиши назив књижевнаучне врсте на основу наведених одлика.

(биографија аутобиографија дневник путопис мемоари)

а) Аутор приповеда о значајним друштвеним или културним збивањима којих се сећа као учесник или сведок.

Назив врсте: _____

б) Аутор свакодневно пише о догађајима из сопственог живота. Назив врсте: _____

в) Аутор приповеда о животу неке значајне личности на основу историјских података. Назив врсте: _____

140. Испод сваког наведеног одломка напиши назив књижевнанаучне врсте којој одломак припада (биографија аутобиографија дневник путопис).

Пошто се пређе леп камени мост – а мостови су у Црној Гори сви лепо и од камена засвођени – преко реке Ситнице, иде се све преко Љешког поља, пут је раван, на левој страни је кнежев дворца Крушевац, са великим простором земљишта, засађеним маслинама и лозом. Дошав до Мораче, пут води даље преко великог Везировог моста, под којим шуми Морача, а са којег је страшно доле погледати.

Овај одломак припада _____.

Родио се 1767. у селу Трнави, у нахији зворничкој, у Босни, у кући задружној и доста имућној. Оцу његову је било крштено име Ђорђе, а звали су га Стојан Вилић; матери му пак било име Марија, а прозвали су је Вишња и само је под тим именом и знали. По овом другом материном имену, Филип је и прозван Вишњић.

Овај одломак припада _____.

Место рожденија мојега било је варош Чаково у Банату Тамишварском. Отац мој звао се Ђурађ Обрадовић, родом Србин, по занату ћурчија и трговац; мати моја, Круна именом, била је родом из села Семаргона недалеко од Чакова, кћи Ранка Паункића. Толико сам мален остао по оцу сирота, да га једва памтим; но растећи, кога сам год чуо о њему говорити, није га нико без уздихања спомињао.

Овај одломак припада _____.